

Kraków 4–7 września 2014

Deklaracja Końcowa

W dniach 4–7 września 2014 roku w Krakowie obradował IV Kongres Polskich Towarzystw Naukowych na Obczyźnie. Organizatorami Kongresu byli Polska Akademia Umiejętności, Krakowski Oddział Stowarzyszenia Wspólnota Polska, Kongres Oświaty Polonijnej.

Najważniejszym zadaniem IV Kongresu było przygotowanie dla władz krajowych rekomendacji konkretnych działań, mających zapewnić polskiej młodzieży w świecie dostęp do atrakcyjnych programów edukacyjnych, podtrzymujących kontakt z językiem i kulturą ojczystą.

W obliczu trwających procesów migracyjnych oraz zmian zachodzących w społeczeństwach i państwach, uczestnicy wyrażają głębokie przekonanie o konieczności doskonalenia wizji nowoczesnej oświaty polonijnej, dzięki której dzieci i młodzież polskiego pochodzenia będą mogły rozwijać spójną tożsamość i podtrzymywać więzi z krajem pochodzenia.

Podkreślamy istotne znaczenie nauki j. polskiego, oraz kluczową rolę nauczycieli i rodziców w procesie integracji dzieci w środowiskach lokalnych.

Dostrzegamy pilną potrzebę objęcia nauką języka polskiego i polskiej kultury dzieci dotychczas pozostające poza istniejącymi formami nauczania. Odczuwamy konieczność stworzenia systemowej współpracy nauczycieli i instytucji oraz organizacji wspierających z rodzicami i rodzinami naszych uczniów. Wyrażamy przekonanie o konieczności podnoszenia jakości systemu wsparcia oświaty polonijnej. Podkreślamy wartość współpracy w poczuciu odpowiedzialności wszystkich podmiotów zaangażowanych w edukację polonijną.

Uczestnicy IV Kongresu Polskich Towarzystw Naukowych na Obczyźnie uchwałą dnia 07.09.2014 r. przyjęli następujące postulaty, które kierują do: rodzin dzieci migrujących, nauczycieli, władz oświatowych, polityków, ośrodków uniwersyteckich, organizacji pozarządowych.

I. System wsparcia finansowego

1. Stworzenie systemu wsparcia finansowego dla szkół poza granicami Polski na zasadach jednakowych dla szkół społecznych i szkolnych punktów konsultacyjnych.
2. Doskonalenie i rozwijanie systemu finansowego wsparcia wyjazdów młodzieży polonijnej do Polski (pobyty wakacyjne, edukacyjne, letnie szkoły języka polskiego), w celu umożliwienia znacznie większej liczbie młodzieży kontaktu z krajem.
3. Przyznanie uczniom szkół polonijnych na czas pobytu w Polsce prawa do posiadania legitymacji uprawniających do ulg przy zakupie biletów wstępu do państwowych instytucji kultury oraz na przejazdy publicznymi środkami transportu.
4. Podjęcie działań w celu umożliwienia szerszego dostępu do prasy polskojęzycznej i telewizji polskiej na terenie całej Białorusi.
5. Stworzenie Funduszu Wsparcia Oświaty Polskiej na Białorusi.

II. System wsparcia dydaktycznego

1. Organizowanie większej liczby bezpłatnych szkoleń i kursów dla nauczycieli języka polskiego i innych przedmiotów ojczystych.
2. Wprowadzenie do oferty doskonalenia zawodowego kursów umożliwiających zdobycie dodatkowych kwalifikacji, m.in. kursy, metodyczne, kwalifikacyjne, dokszałcające i przedmiotowe prowadzone techniką on-line.
3. Wprowadzenie szkoleń uprawniających nauczycieli polonijnych do organizowania w kraju ich zamieszkania egzaminów certyfikowanych.

4. Zmodernizowanie uaktualnienie i zwiększenie stopnia atrakcyjności treści nauczania języka polskiego, historii i geografii Polski i co za tym idzie podręczników (w miarę możliwości w postaci e-booków), doboru lektur, tematów konkursów.

III. System informacyjno-organizacyjny

1. Zapewnienie jawności informacji o pracach MEN i MSZ nad zmianami systemowymi dotyczącymi szkolnictwa polonijnego.
2. Usprawnienie pracy nad systemem wnioskowania o środki na projekty poprzez:
 - a. umożliwienie dwukrotnego aplikowania w ciągu roku na drodze wniosków składanych w placówkach konsularnych,
 - b. podejmowanie decyzji w krótszym niż dotychczas i ściśle określonym terminie,
 - c. przekazywanie decyzji wraz z uzasadnieniem.

IV. Zasady współpracy polonijnych środowisk oświatowych z instytucjami rządowymi i pozarządowymi działającymi na rzecz Polonii i Polaków z za granicy.

1. Powołanie konsultantów w krajach o dużej liczbie Polaków z tzw. najnowszej emigracji, których zadaniem byłoby wspieranie i pomoc w egzekwowaniu praw dzieci polskich do równego dostępu do edukacji. Konsultant miałby przyznane uprawnienia do bezpośrednich kontaktów z władzami samorządowymi edukacyjnymi i lokalnymi konsultantami ds. uczniów dwujęzycznych. Powinien posiadać szeroką znajomość realiów kraju osiedlenia, znać jego język, kulturę i historię a także system edukacyjny, modele integracji oraz system opieki socjalnej.
2. Zagwarantowanie wpływu polonijnych środowisk oświatowych na ocenę pracy konsulów RP, ze względu na zakres pomocy i wspierania działalności tych organizacji w wysiłkach edukacji polonijnej.
3. Podjęcie rozmów z władzami białoruskimi w sprawie tworzenia klas z polskim językiem i powrotu do poprzedniego, sprawdzonego systemu nauczania języka polskiego jako przedmiotu.

V. Współpraca międzynarodowa w zakresie doskonalenia prawa

1. Podjęcie w rozmowach bilateralnych prowadzonych przez Rząd RP ustalenia zasad uznawalności dokumentów poświadczających kwalifikacje pedagogiczne nauczycieli polonijnych i ich uprawnienia do wykonywania zawodu nauczycielskiego.
2. Egzekwowanie Dyrektywy EWG nr 77/486 na obszarze EU poprzez negocjacje w Komisji Europejskiej i w rozmowach z rządami państw członkowskich.

VI. System prawny

1. Rozpoczęcie prac nad określeniem możliwych do realizacji rozwiązań prawnych wprowadzających status nauczyciela polonijnego.
2. Stworzenie prawnych możliwości potwierdzania stażu pracy pedagogicznej nauczycieli polonijnych przez władze kraju pobytu i w Polsce.

VII. Promocja języka polskiego w środowiskach polonijnych

1. Przygotowanie strategii promocji języka polskiego jako:
 - a. języka ojczystego ucznia migrującego,
 - b. jednego z języków ucznia wielojęzycznego w środowiskach polskich i polonijnych
2. Przygotowanie aktywnej promocji dwujęzyczności jako drogi do nauki języka polskiego za granicą.
3. Przygotowanie kampanii w środowiskach polskich i polonijnych na rzecz popularyzacji znajomości i nauki języka polskiego jako języka ojczystego oraz jednego z języków dziecka wielojęzycznego:
 - a. grupa docelowa: rodzice/ opiekunowie dzieci migrujących, rodzina dziecka, nauczyciele, władze oświatowe, politycy, ośrodki uniwersyteckie,
 - b. środki realizacji: różnorodne media, formy reklamy i ośrodki polonijne,
 - c. stworzenie platformy internetowej adresowanej do rodziców o rozszerzonym profilu edukacyjno-ligwistycznym.
4. Objęcie kampanią wszystkich grup docelowych, uwzględniając zróżnicowany status Polaków i osób polskiego pochodzenia.
5. Zwiększenie dostępności do bezpośredniego kontaktu z żywym językiem polskim i polską kulturą (obozy, wycieczki). Sposób realizacji: stypendia, granty, inne formy wsparcia.